

Nr 1

Försvarsutskottets betänkande med anledning av motioner om värnpliktsförmåner.**Motionerna**

I detta betänkande behandlas motionerna

1. 1972:216 av herr Gustavsson i Alvesta m. fl. (c) i vilken har hemställts att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t anhålla om översyn av familjebidragsförordningen i vad den avser näringsbidrag till företagare där hustru och barn under 16 år genom merinsatser upprätthåller företagets drift under företagarens egen militärtjänst, allt i syfte att åstadkomma en rättvisare värdering av hustruns insatser och en bättre överensstämmelse med behandlingen av andra grupper,

2. 1972:658 av herr Gustafsson i Säfle m. fl. (c) i vilken har hemställts att riksdagen beslutar att värnpliktig som fullgör grundutbildning eller annan utbildning skall vara berättigad till fria resor, under ledighet, med statligt eller allmänt kommunikationsmedel,

3. 1972:957 av herr Olsson i Kil (fp) i vilken har hemställts att riksdagen *dels* beslutar att det antal fria hemresor en värnpliktig är berättigad till under utbildningsåret fritt får disponeras av honom, *dels* uppdrar åt berörd myndighet att uppta förhandlingar med båt- och flygbolagen i syfte att uppnå en förkortning av den nuvarande långa beställningstiden för båt- och flygresor,

4. 1972:961 av herr Svanström m. fl. (c) i vilken har hemställts att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsam utredning av de tekniska förutsättningarna för helt fria hemresor för värnpliktiga.

Pågående utredning

Utredningen rörande systemet för förmåner åt värnpliktiga m. fl. (UFV) har enligt sina direktiv den 16 oktober 1970 att företa en allsidig utredning beträffande systemet av förmåner vid obligatorisk tjänstgöring i fredstid inom totalförsvaret och beträffande förmånernas art, värdebeständighet m. m.

Utredningen har begränsat första etappen av sitt arbete till att avse principer för ett nytt förmånssystem beträffande värnpliktiga och vapenfria tjänstpliktiga samt inskrivningsskyldiga. Principförslag i första etappen beräknas kunna lämnas under första halvåret 1972.

I kompletterande budgetdirektiv den 30 mars 1971 för budgetåret 1972/73 har chefen för försvarsdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande föreskrivit att programplaner för budgetåren

1972/73–1976/77 skall redovisas för vissa angivna utgiftsramar. Enligt direktiven skall i alla nivåer 50 milj. kr. av utgiftsramen reserveras för förbättring av värnpliktsförmånerna.

Utredningen har i en promemoria den 24 september 1971 bl. a. lämnat förslag till förmånsförbättringar inom ramen för nämnda belopp. Utredningen har därvid funnit anledning att prioritera kontantförmånerna framför naturaförmånerna.

Beträffande de värnpliktigas *reseförmåner* erinrar utredningen om att antalet fria värnpliktsresor fördubblades den 1 juli 1969 och nu omfattar en fri resa per tjänstgöringsmånad för värnpliktiga under grundutbildning. Vidare äger värnpliktig fr. o. m. år 1971 utnyttja de fria resorna för resa inte endast till hemorten utan även till annan plats inom landet som han når med allmänt kommunikationsmedel.

Utredningen konstaterar att det trots avsevärda förbättringar beträffande reseförmånerna föreligger starka önskemål hos de värnpliktiga om ytterligare förbättringar i olika avseenden. Enligt utredningen inrymmer komplexet en mängd svårlösta frågor, inte minst beträffande konsekvenserna för allmänna och enskilda trafikföretag av ändrade förmånsregler. Utredningen förklarar sig ha förståelse för de värnpliktigas önskemål men har vid sina avvägningar av behoven på olika förmånsområden inte ansett sig kunna prioritera reseförmånerna inom angiven kostnadsram. Dessa frågor avser utredningen behandla i kommande betänkande.

Beträffande *näringsbidraget* föreslår utredningen i nämnda promemoria en ökning av maximibeloppet från 40 kr. till 50 kr. för dag men behandlar inte bidragsreglernas konstruktion.

Utskottet

I motionerna föreslås utredning eller åtgärder beträffande näringsbidrag och fria resor till värnpliktiga. Med dessa frågor liksom med övriga slag av värnpliktsförmåner arbetar den särskilda utredningen om systemet för förmåner åt värnpliktiga m. m. Delförslag från utredningen är under beredning i försvarsdepartementet. Principförslag om ett nytt förmånssystem kan väntas under år 1972.

Förslagen i föreliggande motioner gäller lika mycket tekniska ändringar i förmånssystemet som förbättringar i ekonomiskt avseende för de värnpliktiga. De skäl som åberopas är beträffande näringsbidrag önskemål om en rättvisare värdering av hustrurnas insatser och i fråga om fria resor trafiksäkerheten, den administrativa hanteringen m. m. Utskottet har förståelse för motionernas syfte och för de önskemål som finns hos de värnpliktiga. Liksom beträffande förmånssystemets allmänna uppbyggnad hör emellertid utredningens förslag avvaktas innan statsmakterna tar ställning till en ytterligare förbättring av reseförmånerna och till de särskilda reglerna för näringsbidrag. Utskottet förutsätter att utredningen kommer att ta ställning till dessa frågor under sitt arbete och redovisa sina ställningstaganden i ett kommande betänkande.

Utskottet avstyrker alltså bifall till motionsyrkandena.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. avslår motionen 1972:216,
2. avslår motionen 1972:658,
3. avslår motionen 1972:957,
4. avslår motionen 1972:961.

Stockholm den 22 februari 1972

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), Gustafsson i Stenkyrka (c), fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Enskog (fp), Gustavsson i Ängelholm (s), Häll (s), Öhvall (fp), Brännström (s), Glimnér (c), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Göransson (s), Björck i Nässjö (m) och Runesson (s).

